MAATALOUS

Jos kaikki muu on kunnossa ja tuottaja osoittaa, että ritilät saapuvat maaliskuussa, luulisin että se voidaan ottaa huomioon muutosten määräajassa. **PÄÄLLIKKÖ JAANA MIKKOLA, ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO**

Schmallenberg-viruksen vasta-aineita Manner-Suomen naudoissa

Useissa nautakarjoissa Lounais- ja Etelä-Suomen alueella on todettu Schmallenberg-viruksen vasta-aineita.

Maanantaina 29.10. valmistuneiden tulosten perusteella virus on levinnyt laajalti eteläiseen Suomeen kesän ja alkusyksyn aikana.

Oireita ei ole toistaiseksi raportoitu.

Virus voi aiheuttaa muun muassa luomisia ja sikiön epämuodostumia. Näistä tulee ilmoittaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviraan.

Tauti ei tartu ihmiseen eikä johda viranomaistoimenpiteisiin. Mahdollisista hoitotoimenpiteistä sovitaan paikallisen eläinlääkärin kanssa.

47 nautatilaa tutkittu

Ensimmäiset Schmallenberg-vasta-aineet todettiin Suomessa syyskuun lopussa Ahvenanmaalta otetuissa terveiden nautojen näytteissä.

Evira on jatkanut taudin leviämisen kartoitusta. Tulosten perusteella virusta esiintyy Vaasa-Savonlinna -linjan etelä-puolella.

Tähän mennessä näytteitä on tutkittu 47 eri tilalta, joista 25:llä on todettu vasta-aineita. Tutkimukset jatkuvat.

Ahvenanmaata sekä Lounais- ja Etelä-Suomen rannikkoa on pidetty taudin riskialueena.

Jatkossa myös riskialueen ulkopuolelta tulleita näytteitä tutkitaan. Näin saadaan selville, miten pitkälle pohjoiseen ja itään virus on ehtinyt levitä.

Talvehtimisesta ei vielä tietoa

Schmallenberg-virus leviää polttiaisten välityksellä märehtijästä toiseen. Leviäminen riippuu lämpötilasta sekä virusten levittämiseen sopivien polttiaisten ja tartunnalle herkkien märehtijöiden lukumääristä.

Kun lämpötilat laskevat, polttiaisten aktiivisuus loppuu ja viruksen leviäminen lakkaa.

Tällä hetkellä ei tiedetä, kykeneekö virus talvehtimaan Suomessa.

Virusta kantavia polttiaisia tulee todennäköisesti Suomeen jatkossakin etelä- ja lounaistuulten mukana. Virustartunta voi aiheuttaa luomisia ja sikiön epämuodostumisia.

Nautojen lisäksi Schmallenberg-virusta esiintyy myös muilla märehtijöillä kuten lampailla ja vuohilla.

Lisää tietoa viruksesta saa Eviran verkkosivuilta eläinten terveys ja eläintaudit -osiosta.

TERHI TORIKKA

Jopa joka kymmenes muna EU:ssa yhä laiton

Rikkomusmenettelyä valmistellaan sikadirektiivirikkureita vastaan

EU:n komission arvioiden mukaan 7–10 prosenttia EU:n jäsenmaiden kananmunantuotannosta ei edelleenkään täytä niin sanotun häkkidirektiivin vaatimuksia. Toisin sanoen kananmunia tuotetaan edelleen varustelemattomissa häkeissä, jotka kiellettiin lopullisesti vuoden vaihteessa.

Laitonta tuotantoa harjoitetaan komission tietojen mukaan vielä viidessä jäsenmaassa.

Direktiiviä rikkovien jäsenmaiden määrä on kuitenkin selvästi laskenut siitä kun direktiivin siirtymäaika viime vuoden lopussa päättyi. Tuolloin perinteisissä häkeissä tuotettiin munia vielä 14 jäsenmaassa.

Tarkkaa tietoa tämän hetken tilanteesta on kuitenkin vaikea saada, myöntää MTK:n Brysselin toimiston kotieläinasiamies **Marjukka Manninen**.

Vuonna 1998 voimaan astunut direktiivi kielsi perinteisissä varustelemattomissa häkeissä tuotettujen kuorimunien tuottamisen ja myymisen EU:ssa. Direktiiville noudattamiselle asetettu siirtymäaika päättyi viime vuoden lopussa.

EU:n tuomioistuin uhkaa viittä maata

Komissio ilmoitti vuodenvaihteen jälkeen, että se käynnistää toimet direktiivirikkureita vastaan. ”Keväällä 13 jäsenmaata joutui rikkomusmenettelyyn eli vastaamaan komission kirjeisiin”, Manninen kertoo.

Nyt jäljellä olevilla viidellä maalla voi Mannisen mukaan olla edessään EU:n tuomioistuin.

”Nähtäväksi se kuitenkin vielä jää, sillä aiemmissa rikkomusmenettelytapauksissa vain viisi prosenttia tapauksista on edennyt tuomioistuimeen asti.”

Sikadirektiivissä tilanne uhkaa toistua

Jo jonkin aikaa on arveltu, että häkkidirektiivin kohtalo odottaa myös vuonna 2003 voimaan tullutta sikojen hyvinvointia parantavaa asetusta. Siihen kirjattu kymmenen vuoden siirtymäaika päättyy tämän vuoden lopussa.

Pitkästä siirtymäajasta huolimatta sen vaatimusten täyttäminen tulee tekemään tiukkaa monelle jäsenmaalle.

Mannisen mukaan rinnastuksia sika- ja häkkidirektiivin välille on viritelty, ja se on saanut myös komission toimiin.

”Komissio on kertonut tehneensä jo alkuvalmisteluja vuoden vaihteen varalle. Komissio aikoo käynnistää heti vuoden vaihteessa rikkomusmenettelyn niitä maita kohtaan, jotka eivät direktiiviä täysin noudata.”

JUHANI REKU

Luomu lisääntyi eniten Etelä-Pohjanmaalla

Luomutuotanto on lisääntynyt tänä vuonna reippaasti koko maassa. Erityisen voimakasta kasvu on ollut Etelä-Pohjanmaalla. Siellä luomutiloja on tänä vuonna 16 prosenttia enemmän kuin viime vuonna.

Etelä-Pohjanmaan luomupeltoala kasvoi peräti 20 prosenttia. Maakunnassa on nyt 362 luomutilaa. Luomupeltoa siellä on 18 500 hehtaaria, Pro Luomu -yhdistyksestä kerrotaan.

Yhdistyksen mukaan luomun rivakka kasvutahti selittyy osittain Etelä-Pohjanmaan alhaisella lähtötasolla. Pohjalaiset ovat heränneet luomuun hitaasti. Vielä nytkin Etelä-Pohjanmaalla luomutiloja on vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Luomukotieläinasiantuntija **Ulla-Maija Leskinen** Pro Agria Etelä-Pohjanmaasta arvioi luomun hyvän menestyksen herättäneen pohjalaistuottajat luomuun. Myös luomuneuvontaa on Leskisen mukaan tehostettu.

MT

JAANA KANKAANPÄÄ

Ensi vuoden alusta lähtien lihasikalan lattiapalkkien rako saa olla maksimissaan 18 millimetriä. Kolmen millimetrin poikkeaman sallimista odottavat sekä tuottajat että valvovat viranomaiset.

Sikaloiden ritilätoimituksissa kuukausien odotus

Tarkastukset tehdään voimassa olevan lainsäädännön mukaan. Ritilätilauksen osoittaminen tarkastajalle voi vaikuttaa aikaan, jonka sisällä muutokset on tehtävä.

Ongelmat ritilärakenteiden saatavuudessa vaikeuttavat sikaloiden lattiaritilöiden uusien mittavaatimusten täyttämistä aikataulussa.

Suomessa ei valmisteta sopivia ritilöitä lainkaan ja Euroopan valmistajat ovat ruuhkautuneet.

”Monesti toimitus menee maaliskuulle, kun nyt tilataan”, **Jorma Piiparinen** sikala- ja navettakalusteita valmistavasta Ransuco Oy:sta kertoo.

Piiparisen mukaan ritilöistä on tullut jonkin verran kyselyjä viime viikkoina ja tilauksiakin on tehty. Ransuco myy saksalaisia ritiläelementtejä.

Saatavilla vain lyhyttä ja kallista

”Kyselyjä on tullut nyt, kun millirajat vahvistuivat”, **Jan Ketola** Suomen Karjatilatarvikkeesta sanoo.

Myös heillä saksalaisen mallin toimitus menee maaliskuulle.

Ruotsalaista lyhempää elementtiä saisi vuoden vaihteeseen mennessä. Sen hinta on kuitenkin lähes kaksinkertainen, ja lyhyt malli sopii harvaa suomalaiseen sikalaan, Ketola kertoo.

”Kannattavuuskriisi tuntuu kovasti, tarjouksia on kysytty, mutta tilauksia ei ole tullut. Hintaa maaliskuulle on vaikea kertoa, koska polttoaineen hinta vaikuttaa rahtiin merkittävästi.”

MTK:n kotieläin asiamies **Jukka Rantala** on saanut asiaa koskien useita huolestuneita yhteydenottoja tuottajilta. Hän toivoo valvovalta viranomaiselta selkeitä pelisääntöjä.

Valvojakin odottaa asetusmuutosta

Valvontaa tehdään ensi vuoden alusta alkaen voimassa olevan lainsäädännön mukaan, sanoo eläinten hyvinvointijaoston päällikkö **Jaana Mikkola** Evirasta.

”Emme lupaa löysäilyä, koska valvomme lain mukaan.”

Tällä hetkellä voimassa on säännös, jossa ryhmäkarsinan betonisen rakolattian raon tai reiän leveys saa lihasialla olla ensi vuodesta alkaen enimmillään 18 millimetriä.

Kolmen millimetrin poikkeaman sallivaa asetusta odottavat sekä tuottajat että valvova viranomainen.

”Kuin kuuta nousevaa. Muuten on valvottava 18 millimetrin mukaan, mikä on kaikkea muuta kuin toivottava tilanne kaikkien osapuolien kannalta”, Mikkola sanoo.

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan asetusluonnos ei ole vielä edennyt käsittelyyn.

Toiveena ja pyrkimyksenä on kuitenkin saada asia kuntoon ennen vuoden vaihdetta, apulaisosastopäällikkö **Riitta Heinonen** kertoo.

Kokonaisuus ratkaisee kohtelun

Mikkola ihmettelee, miksi tuottajat ovat jättäneet korjausten tekemisen niin viime hetkille, että uusia ritilöitä ei välttämättä ehdi saada ajoissa.

”Minusta se ei ole järkevää, aikaa on ollut kymmenen vuotta. Isot raot eivät ole edes turvallisia eläimille.”

Mitä tapahtuu, jos tarkastus osuu tammikuulle ja muutosta varten tilatut ritilät saapuvat vasta maaliskuussa?

”Valvova viranomainen antaa muutosmääräykset, jotka on toteutettava määräajassa. Jos kaikki muu on kunnossa ja tuottaja osoittaa, että ritilät saapuvat maaliskuussa, luulisin että se voidaan ottaa huomioon muutosten määräajassa.”

TERHI TORIKKA